

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Practica Theologiae Mysticae

Gelen, Victor

Coloniae Agrippinae, 1652

Praxis Formationis Operationum seu verborum mysticorum ad exercitium
actus status transformationis modi descendens per donum sapientiae,
supra affirmationem vel negationem. Paraphrasis Nona.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9766

ma tam diu suas circumuolutiones agit, quousque de vna notabili mutatione in vno articulo descripta, ad aliam sequentis articuli possit transire.

Ad transitum verò, quod attrinet, ad statum Transformationis, ille non conceditur, nisi quando pia anima in sublimi illa deficientia (quæ tamen est absque vlla molestia anxietatis, aut turbationis) continua humili reuerentia, ad primum Ens, & Bonum accrescit, quousque compleantur dies assumptionis eius, &

a *hica. 6.*

gratia doni sapientiæ cum splendore diuino in momento repleatur. vt dictum est supra. a & hoc dono tandem adepto cum pia anima optimè disposita sit ad scrutandum etiam profunda Dei; hinc ipsas operationes pro Hic & Nunc per totum statum Transformationis practicandas, consequenter apponimus: postmodum ipsum statum, pro vt in summo, medio & infimo se habet, explicaturi.

P R A X I S

FORMATIONIS OPERATIONVM
SEV VERBORVM MYSTICORVM AD EXERCITIVM ACTVS, STATVS TRANSFORMATIONIS MODI DESCENDENTIS.

PER DONVM SAPIENTIAE, SVpra AFFIRMATIONEM, VEL NEGATIONEM.

PARAPHRASIS NONA.

DAmihi Domine sedium tuarum a assistricem sapientiam, vt mecum sit, & mecum labore. ac si diceret, ô pia anima, quæ ad Dei imaginem per duas potentias, scilicet Intellectus, & voluntatis, & ad similitudinem, per tres operationes internas, scilicet intellectus agentis, & patientis, & amoris ab vtroque expressi, creata es; noli existimare tibi sufficere, quod supernaturale donum sapientiæ tandem aliquando à Domino obtinueris. & ideò postquam dixerat, da

Ff

mih

a *Sap. 9.*

mihî Domine, sedium tuarum assistricem sapientiam, superaddit, vt mecum sit, & mecum laboret. non enim ad perfectam diuini amoris vnionem consequendam, satis est, ipsum Bonum habere; sed magis oportet ipsum Bonum interno opere, & prorsus iucundo labore quodammodo masticare, masticando autem intimiorem gustû boni, & illustriorem claritatem pulchri exprimere, at pro Hic, & Nunc actibus mentalibus renouare, fouere, & vt diuinum alimentum sibi retinere. Secus enim habere, & non vti, modicum prodest, eo etiam sensu dicitur, vnctionem habetis à Sancto, & nostis omnia. ac si diceret, gratia Dei, quæ per Spiritum Sanctum (ad mensuram doni supernaturalis sapientiæ) diffusa est in cordibus nostris, præstantissimum est vnguentum, quo animus sanatus, facillimè, iucundeque omnia nouit, quæ ad arcanum amoris exercitium requiruntur. nam præexistente in ipsa animæ essentia, gratia Dei summè intensa, & per prius ab essentia in ipsam voluntatem habitualiter, per donum sapientiæ eminenter diffluente, cum gustu vitali suauitatis diuinæ; ipse intellectus hoc ipsum non tantum ordinariè cognoscit, illustrat, diiudicat, sed etiam operationibus suis digerendo, amorem adauget: quoadusque ab actiuitate sua, amoris vehementia suppressus, eminentioribus diuinis perceptionibus locum præbeat. quæ vt in actus exercitio ordinatè contingant, per operationes particulares (& gradus a quosdam) toto statui Transformationis inferuientes, breuiter iam hîc dicendum erit. breuiter, inquam, quo enim penitiùs ad summa diuina pertingimus, eo minus dicuntur. idè Deo debetur laus, & silentium. laus quidem, nam pia anima in his constituta ad Beatorum imitationem, nil nisi quod Dei laudem, & reuerentiam contineat, agit. silentium verò, quia gratia sanati animi in diuinis participationibus felicitas, tam Deo vicinè, & beatè adstat, vt nec verbis, nec signis, prout illam in intimo spiritus intense percipit, edicere valeat. sic ergò ponitur,

- I. *Praxis operationis ad exercitium actus, secundum quod à præexistente vitali gustu diuina natura, perfecte incipit, perficitur, continuatur & remittit.*

II. Præ-

a vt latius habetur infra par. 6. a. 4.

- II. Praxis ad exercitium actus formationis Verbi mystici remissione, aut interruptione, etiam quacunque interueniente.
- III. Praxis ad exercitium actus pro ut ad mentis excessum penetrat, & ab illo remittendo diuinum lumen ad formationem Agalmatis resultat.
- IV. Praxis ad exercitium actus, pro ut per species infusas, prauas voluntatis commotiones, aut superexcellenti aliqua perceptione mentali, incipit, perficitur, excedit, & ad formationem Agalmatis remittit.

ARTICVLVS PRIMVS.

Praxis operationis ad exercitium actus, secundum quod à præexistente vitali gustu diuina natura, perfecte incipit, perficitur, continuatur, & remittit.

Gustate, & videte quoniam suavis est Dominus. ac si diceret, o pia anima, prius gustandum est voluntatis suauitate, quam intellectus ad operandum possit videre; quid enim nisi vacuum videat intellectus, si id, quod videt, non prius diuina benevolentia affectum sit. & ideo in statu Transformationis descendens, per donum sapientiae sanatus animus, habitualiter continuo gratiam (quæ est vita æterna in ipsa animæ essentia, residens) per prius in voluntatem vitali gustu effluere percipit, quo ita dein intellectus sua operatione, id quod vitaliter accepit, illustret, penetret, diiudicet, & ad purioris dilectionis perfectionem deducat: id quod faciendo mysticam fruitionem in exercitio actus, absque imperfectis operationibus, incipit per intellectum agentem,

atque ilico perficit per intellectum patientem. & hoc ipsum ordinariè facile, iucundè, ac etiam inaduertenter, ex intellectus naturali fecunditate, & operandi ordine. sicut integrè sanus post grauissimum morbum, suam sanitatem habendo, possidendo, & gaudendo naturaliter intelligit diiudicatque, & hoc non tantum à literato; sed etiam multoque magis à rudi, & simplici aliquo, cum huius intellectus tot speciebus scientificis multiplicatus non sit, & consequenter ad aliud aliquid impertinens dilabendum, tam actuatus non reperiatur: Vnde etiam ob idem donum sapientiae, quod habitualiter cum pia anima perseverat, & collaborat; vix vnquam ad soleitatem, aut carentiam consortij diuinæ naturæ prolabitur toto statu Transformationis descendens; licet ad decem annos duraret. ipsam autem fruitionem continuat, dum summi Boni pulchrum inspiciendo renouat, & quicquid ex Bono sibi extractum habuerit, quodammodo digerit; idque tam diu renouatis profundioribus actionibus, quoadusque in Nunc præsentem, à vitali extensione remittat fruendo. quæ si de in ulterius foueri non possit, pro eo

Ff 2

tem-

2 Psal. 33.

tempore remittit : non tamen ita ,
 vt mysticus ad soleitatem , & tædiolam
 carentiam confortij diuinæ naturæ
 cadat ; sed quod intensiores actus
 fruitionis non semper æquè intendi
 possint. Vndè etiam , licet actua-
 liter fruitio non possit per operatio-
 nis actus intendi ; remanet tamen di-
 uina bene-afficientia in ordinario gu-
 stu , circa quem reintuendum , & fo-
 uendum intellectus detinetur , vt de-
 in iterum cum libuerit , aut per oc-
 cupationes alias permissum fuerit , a-
 ctus exercitium renouetur , intendatur ,
 ac continuetur , perficiendo hisce infi-
 nitæ seu inobseruabilibus operacioni-
 bus circulem aliquam notabilem mu-
 rationem , seu gradum quendam . vt di-
 ctum est *a* supra . In hac porrò ope-
 rationum remissione , ac renouatione
 incredibilem adstat iucunditas , perfe-
 ctioribus , & nouis inactionibus diui-
 nis , arcani amoris exercitium , reinten-
 dentibus . cum itaque non vno actu om-
 nia , & singula de diuino infinito Bo-
 no , & Pulchro haberi possint , hinc
 admirabili varietate , alia atque alia di-
 uinorum participatio , incessanter suc-
 cedens , æternæ beatitudinis imitatur
 insatiabilitatem . & hic est modus or-
 dinarius status Transformationis de-
 scendentis supra omnem affirmatio-
 nem , vel negationem . nam de Deo a-
 liquid affirmare , vel negare , est prius
 quædam via ad Deum tendendi , & ab
 eius bono , & pulchro aliquid eliciendi :
 at hoc loco per donum sapientiæ , vitali

gustu per prius ipsa voluntas , maxima
 amicitate confortij diuinæ naturæ
 perfusa est , & absque vlla acquisitionis
 mora ipsum habitum , possessum , & be-
 ne-afficiens diuinum bonum , intelle-
 ctus in primo instanti operationis ap-
 prendit , diiudicat , & circumuolu-
 tionibus suis digerit , fouet , ac conti-
 nuè renouat . quod dum mystici faci-
 unt tanquam stellæ *b* quæ dederunt
 lumen in custodijs suis , & latatæ sunt .
 & luxerunt ei cum iucunditate , qui fecit
 illas , cœlesti rore perfundantur . interea
 verò si in actus exercitio ad amoris ex-
 cessum intellectus operationes suppri-
 mentem , dimoueat , similia euenient ,
 quæ habentur *c* infra ; hic autem con-
 sequenter exponimus ,

*Praxin ad exercitium actus formationis
 verbi mystici remissione , aut inter-
 ruptione , etiam quacunq; in-
 terueniente .*

ARTICVLVS SECVDVS.

Dixi d nunc cœpi . ac si diceret , ô pia
 anima , cum omnis actio humana
 sit singularis , & in Nunc præsentis tantū
 duret , non poterit vtiq; fruitionis my-
 sticæ initium dari , nisi ex summo bono
 in Nunc præsentis realiter coniuncto . &
 ideò amantissimi Domini , si quando-
 que ex conditione , aut fragilitate hu-
 ius vitæ interruptionem , aut remissio-
 nem aliquam in arcano amore passi
 fuerint ; ipso instanti , quo hoc ipsum
 animaduertent , sua interiora perlu-
 strando diiudicant : scilicet statum pro-
 prium

a *par. 6. n. 4.* *b* *Baruch. 3. c. 2. v. 3.* *d* *Psalm. 76.*

prium, regionis mentalis amplitudinem, situs spiritualis conditionem, speciei differentiam; moxque ab inferiorum specierum, seu similitudinum imperfectionibus se expediunt, atque ad puræ intelligentiæ operationes, seu verba pronuntianda sese recipiunt; sublimiusque, ac purius ad fruitionis continuationem renouant, idque facillimè, & admodum iucundè. gratia enim sanatus animus; & per donum sapientiæ pro consuetudine exercitatos habens sensus, si interruptionem, aut remissionem aliquam, à puris, & perfectis operationibus senserit; ipso facto per indeficientem primæ veritatis radium, pijs mentibus semper collucentem, tanquam verus adorator, adorans Deum in spiritu & veritate, ac ad consortium diuinæ naturæ vitali gustu in hoc statu Transformationis semper præexistens, sese recipit, ab eoque bene-afficientiam acceptâ operationibus intellectus perficit, renouandoque fruitur, ac diuino alimento rursus viuit; tanquam speculum, leui quidem halitu à solita claritate obscuratum, modica verò absterfione iterum suæ pulchritudini restitutum. & certè si ob conditionem huius vitæ, puta necessarij somni, aut fragilitatem, scilicet distractionis, vel leuis imperfectionis interruptionem actualem amicitia Dei causantis, tanta est restitutionis, & resumptionis ad fruitionem facilitas; quantò maior, & expeditior concedenda erit in actibus meritorijs, puta sacri studij ad conciones, Theologiæ,

aut regiminis ad bonum publicum, aliarumque piarum actionum?

Sicut autem hæc pro actus exercitio ad Hic, & Nunc accipienda sunt; ita quoque in ipsius status Transformationis modi descendens, à supremis per media vsque ad infima, pulchro ordinatoque descensu, & e contra Transformationis modi ascendens, ab infimis per media vsq; ad superiora ascensu; consideranda erunt. ita vt pia anima in omni regione, vbi, situque mentali, semper sese conformiter habeat, ad id quod in præsentis de diuinis consortijs præextiterit. in supremis quidem eminenter, in medijs sapienter, in infimis autem sub collecti boni ratione procedens. quo ita diuina quadam vita incessanter viuat: nec non in ipso etiam somno a subinde cor eius vigilet, atque à phantasmatum simulachris liberata mens, multa, magis sapienter, quam in vigilijs contempletur. Iam verò adhuc præstantiores operationes explicemus consequenter.

Praxis ad exercitium actus prout ad mentis excessum penetrat, & ab illo remittendo diuinum lumen ad formationem Agalmatis resultat.

ARTICVLVS TERTIVS.

Guttur tuum sicut vinum optimum, dignum dilecto meo ad b potandū, labijsq; & dentibus illius ad ruminandum. ac si diceret: ô pia anima, sicut præstans & copiosum vintum, per guttur ad interiora dilabitur, & dein sua

Ff 3

actj-

a ut dict. infr. Decis. 4. a. 1.

b Cant. 7.

actiuitate, & calore caput petit, vsumque rationis de statu suo dimouet, ita vt intellectus functione sua destituatur: sic quoque lapidissimum illud diuinæ naturæ consortium, ad perfectionem doni sapientiæ eleuatum, cum per calores actualis fruitionis, mediantibus operationibus intellectus summè intenditur; tandem amoris vi, & præstantia, actualem operationem intellectus supprimit, ac mysticum à statu suo dimouebit, ad mentis vsque excessum. fit enim frequenter hoc loco dum in exercitio actus fruitio continuatur, vt paulatim omnium eorum quæ sunt, & non sunt, quæque circa, & in se fiunt, obliuiscatur, ac tam fortiter superioribus intentionibus, supra omnem affirmationem, vel negationem coniungatur, vt omnis actualis, & explicita intellectus operatio interea cessare habeat. non quod omni lumine (quod substantiam spirituales decet; & hic supernaturaliter collucet) destituatur, nullumque intellectualem lumen coadstans habeat (quandoquidem semper inter limites actualis lucis remaneat) sed quod intellectus nullam operationem, seu verbum formare possit, quam diu amoris huius intensa actio perseuerauerit; cum magis passiuè sustineat, & in optimo modo à Deo in hac vita recipiendi viuat, quam actiuè quidpiam agat. ita tamen, vt hic amoris excessus (statui Transformationis proprius) ordinariè fiat suauis mentis excessu. suauis inquam, primò, quia cum hic ex habituali dono sapien-

tia operetur, ordinariè non nisi per accidens ad ecstasim *b* perfectam eleuabitur. Secundò, quia licet nulli rei quæ est, aut quæ non est intendat; sensus tamen non fortiter, & violenter constriunguntur, aut supprimentur; sed ita quietantur, vt in nullo eiusmodi excedente amoris actiones, interrompere valeant. Tertio, quia intellectus licet à gloria maiestatis oppressus, & supra omnes mentis actiones constitutus sit, cum tamen non fortiter per sensus ligetur, tantò facilius, & citius ad sibi proprias operationes restituitur, quanto minus actio in suo summo diu durat. atque huiusmodi amoris excessus rectè à mysticis, modinescius appellatur. iuxta illud: *c* in deficiendo ex me spiritum meum, & tu cognouisti semitas meas.

Atque tum vinum illud optimum excessiui amoris, dignum piæ animæ ad potandum, & per mentis operationes, ceu labijs, & dentibus spiritualibus ad ruminandum præbetur: ipso enim instanti, quo remiserit amoris vehementia, quæ intellectus actualis operationes de statu suo dimouerat, coadstans illud, & actualis operationes intellectus excedens lumen, vt nouum & eminentissimum intelligendi principium & species resultat; Deo intellectus agentis vices supplente, quo ita intellectus patiens, ilicò verbum Agalmatis (id est pulcherrimum, & absque præuio hoc amoris excessu, præ nimia diuina claritate, intellectui ad formandum impossibile pronuntiare possit. quæ quidem

ram

a vt inf. Decif. 6. 107. *b* hic vs n. 3. *c* Psal. 141.

tam eminens mentis operatio, post hunc amoris excessum semper, & aliàs nunquam ab intellectu tam perfectè, iucundè, & absque industria, aut sollicitudine aliqua ordinatissimè formatur. vnde sicut oculus splendorem solis fixo intuitu contemplans, paulatim præ nimia eius claritate opprimitur, & ab omni visibili actualiter videndo, nimio lumine præpeditur; ita vt dein à solis intuitu remittens, ipsius tamen solis splendorem eminentem secum deferat: ita quoque oculus mentis, nimio fulgore diuino illustratus, cum ad operationes sibi proprias reuersus fuerit; pro primo admirabilis illius luminis impressionem tam fortem sibi retinet, vt inde, & non aliundè, intelligendi principium assumere possit. atque hunc operandi modum meritò optimum huius vitæ constituimus; quandoquidem omnes operationes, quæ ad quendam excessum deducunt; post suum excessum, longè intimiorem in Deo bene-afficientiam imprimant, quam ea, quæ à nobis ante talem aliquem excessum formantur.

Iam verò ad praxin singulariter obseruandum venit, quod interea, dum tam sublimi modo fruitio incipit, & continuatur, posse piam animam de nouo, per intensiores actus amoris, paulatim iterum ab operationibus mentis extra statum suum dimoueri, & amoris passione (vt optimo modo agatur) Deo sese exhibere; vtque dein passiuo modo finito, iterum perfectè operetur, & intellectus operationibus, amoris

perceptio digeratur, atque ad fruitionis exercitium continuandum incessanter renouetur. quod si verò pro eo tempore, ad dictum amoris excessum non readmitteretur, ad ordinarios, & doni supernaturalis sapientiæ perfectissimos operandi modos sese recipit, atque diuino alimento nutrit; hac amoris prorsus diuina vicissitudine, prælibamina vitæ æternæ viciniùs semper attingens. & cum hæc & similia ordinarios modos mensuræ doni sapientiæ supernaturalis respiciant: consequenter hic dicendum est de extraordinarijs supernaturalibus modis, secundum quod per species infusas, aut voluntatis præuias commotiones eueniunt;

Praxis ad exercitium actus, prout per species infusas, præuias voluntatis commotiones, aut superexcellenti aliqua perceptione mentali incipit, perficitur, excedit, & ad formationem Agalmatis remittit.

ARTICVLVS QVARTVS.

Spiritus vbi vult spirat, a & vocem seius audis, sed nescis vnde veniat, aut quo vadat. ac si diceret: ô pia anima, vt sublimiori aliquo modo, quam per dona intellectus, vel sapientiæ fieri consuevit, Deo iungaris, hoc certè in tua non est potestate; sed spiritus diuini, qui vbi, & quando vult, spirat, sublimiores quasdam species infundendo, vel ex inopinato voluntatem ita vitali gustu

gustu perfundendo, vt nunquam per operationes præuias intellectus, tam intentum amorem exprimere potuiffes. sunt enim præuiæ voluntatis commotiones, seu absque actuali intellectu ad talem amorem producendum directo actu perceptiones, illius conditionis, vt immediatè à Deo suaui gustu (interea dum mysticus aliud quoddam bonum, vel etiam indifferens opus peragit, & quandoque minus de tali felicitate cogitat) excitentur. pari etiam modo species à Deo infusæ, tam sunt sublimes ex sua natura, & conditione; vt cum sensibus nihil affinitatis habeant, à nullo intellectu exprimi possint; sed à sola Dei inspiratione dependeant, diuinumque admirabile lumen, absque operationibus intellectus, ad talem operationem proportionatis, conferant.

Itaque alterutro horum posito, aut alia superexcellenti aliqua mentis perceptione, exercitium actus ilicè absque imperfectis operationibus, seu verbis præambulis, superexcellenti quoque modo incipitur, dein absque vlla interruptione, aut impedimento perficitur; dum animum diuinum, illius qui omnibus præstat, singularem spectatorem efficit: cum eo tamen, vt semel habita specie infusa, aut præuia voluntatis commotione, proprijs deinde actibus intellectus, & voluntatis fruitionem instituat, renouet, continuatque; ac etiam per quam facilè amoris præstantia,

actuales operationes intellectus supprimit, de statu suo dimoueat, & ad suam mentis excessum eleuet, eoque cessante infallibiliter ad formationem Agalmatis remittat; aliaque, vt iam supra dictum est, præstet.

Sicut autem in his speciebus infusis, & voluntatis præuijs commotionibus, spiritus, vbi vult, spirat; ita vt à Deo solo immittantur; ita quoque huius, vel illius vocem audis; sed nescis, vnde veniat, aut quo vadat. nullis enim regulis, aut humanis viribus subiunguntur, statum etiam non mutant; sed actualiter subtilius, & intensius illustrent, diuinique amoris calorem communicant: vnde etiam non ita frequentet, præsertim hoc loco, vbi per habitura doni sapientiæ proceditur, contingunt. si enim aliquis sæpius à Deo species infusas suscipiat, aut præuijs voluntatis commotionibus speciali modo excitetur; præsertim ad formalem ecstasim, vel raptum; potius ad statum sanctorum & viatorum, & præstantiores spiritus sancti inactiones, quàm ad statum Transformationis referendus esset. hisce autem statui Transformationis actionibus proprijs, circa diuinum præstantissimum Bonum, & Pulchrum circumuolutiones suas continuo (licet ad octo vel decem annos) peragit; à summa, per mediam, vsque ad infimam mentis regionem, Vbi, & Situm, descendendo; prout ex sequentibus latius videbitur.

a infra Dec. 9.

PRA.